

ประเด็น PA.....จัดการภัยคุกคามความมั่นคงทางสุขภาพ “ยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรอันตรายสูง 3 ชนิด ภายในปี 2563” ...

.....	แผนงาน.....	โครงการ.....				
วัตถุประสงค์ 1. เพื่อให้มีข้อมูลด้านปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร เพื่อนำไปสู่การยกระดับการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากสารเคมีทางการเกษตร และยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรอันตรายสูง ๓ ชนิดที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สัมผัส 2. เพื่อพัฒนากลไกการเฝ้าระวัง การรายงานข้อมูลฯ และการจัดการปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากสารเคมีทางการเกษตรในระดับจังหวัด ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2562						
ตัวชี้วัด 1) ร้อยละ 100 ของจังหวัดมีการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลาง และภูมิภาค อย่างน้อยจังหวัดละ 1 เรื่อง 2) ร้อยละ 100 ของจังหวัดมีระบบรับแจ้งข่าว การใช้/ป่วยจากการสัมผัส สารเคมีทางการเกษตร 3 ชนิด (พาราควอต คลอร์ไพริฟอส ไกลโฟเสต) โดยประชาชน/อสม. ผ่าน Mobile Application สู่หน่วยบริการ (คลินิกสารเคมีเกษตร/คลินิกโรคจากการทำงาน) 3) ร้อยละ 100 ของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม (Occupational and Environmental Health Profile : OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)		ค่าเป้าหมายปี ๒๕๖๓ 1) ร้อยละ 100 2) ร้อยละ 100 3) ร้อยละ 100				
สถานการณ์/ข้อมูลพื้นฐาน จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2561 จำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 38.3 ล้านคน พบว่าเป็นแรงงานนอกระบบ 21.2 ล้านคน โดยมากกว่าครึ่งหนึ่ง (11.7 ล้านคน) ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม ขณะเดียวกัน ปี 2560 พบว่ามีการนำเข้าวัตถุอันตรายทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น จากปี 2559 จำนวน 3.74 หมื่นตัน และ พบว่าสถานการณ์การเจ็บป่วยด้วยโรคพิษสารเคมีทางการเกษตรปี 2560 มีอัตราป่วย 16.81 ต่อประชากรแสนราย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2559 (อัตราป่วย 14.47 ต่อประชากรแสนราย) โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่พบในกลุ่มวัยทำงาน อาชีพเพาะปลูกพืชไร่และพืชผัก ทั้งนี้ พบว่ายังมีการใช้สารเคมีชนิดอันตรายร้ายแรงที่ต่างประเทศเลิกใช้แล้ว เช่น สารกำจัดวัชพืชพาราควอต ซึ่งปี 2556 – 2560 พบผู้ป่วยจากการสัมผัสสารกำจัดวัชพืชฯ 502 ราย โดยมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งคาดการณ์ว่ามีการรายงานต่ำกว่าความเป็นจริง จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำฐานข้อมูลอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านเกษตรกรรม เพื่อนำไปสู่การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากสารเคมีทางการเกษตร และเพื่อขับเคลื่อนการยกเลิกใช้สารเคมีทางการเกษตรในภาคเกษตรกรรมต่อไป						
มาตรการ	แนวทาง/กิจกรรมหลัก	ส่วนกลาง	เขต	จังหวัด	ระยะเวลา	งบประมาณ
มาตรการที่ 1 ยกระดับการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพจาก	1. พัฒนาเครือข่าย การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตรในจังหวัด <u>ค่านิยาม</u> ๑) เครือข่ายเป้าหมาย หมายถึง กลุ่มบุคคล คณะบุคคล คณะกรรมการ คณะทำงาน หน่วยงานหรือองค์กรภายนอกกรมควบคุมโรค ที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินงาน			✓	2563-2565	

<p>สารเคมีทางการเกษตร</p>	<p>โครงการพัฒนาสุขภาพกลุ่มวัยทำงาน “กลุ่มวัยทำงานได้รับการเฝ้าระวังสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร” ปีงบประมาณ 2563 มีหน่วยนับเป็นหน่วยงาน ได้แก่ คณะกรรมการจังหวัด ภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม เกษตรจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับ ได้แก่ รพศ./รพท. รพ.สต. อสม. เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชน</p> <p>๒) เครือข่ายจำแนกตามพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์กรอิสระ คณะกรรมการพัฒนาสุขภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.)</p> <p>2. วิธีการดำเนินงาน</p> <p>๒.๑ ชี้แจงและถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงาน และพัฒนาศักยภาพด้านการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การรับแจ้งข่าวการใช้/ป่วยจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร 3 ชนิด (พาราควอต คลอร์ไพริฟอส ไกลโฟเสต) โดยประชาชน/อสม. ผ่าน Mobile application</p> <p>๒.๒ ประสานงาน สนับสนุนองค์ความรู้ เครื่องมือ แนวทางการปฏิบัติงาน</p> <p>๒.๓ จัดกระบวนการหรือกิจกรรมกระตุ้นให้เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีการวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย วางแผน และให้ความร่วมมือในการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากสารเคมีทางการเกษตร ภายในจังหวัด</p> <p>เครือข่าย ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด/กทม. สำนักอนามัย กทม. ทรัพยากรฯ จังหวัด สคร. เกษตรจังหวัด ประกันสังคมจังหวัด สวัสดิการฯ จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด และนายก อบจ. นายกเทศมนตรี นายก อบต. รพศ./รพท. รพช. รพ.สต. อสม.</p>					
	<p>๒. จัดทำฐานข้อมูลอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านเกษตรกรรม ในระดับจังหวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ประสานและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสสารเคมีของเกษตรกรและประชาชน และผลกระทบต่อสุขภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถประสานในรูปแบบต่างๆ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบแนวโน้มสถานการณ์การสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร และการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลผลกระทบต่อสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร 3) จัดทำรายงานสถานการณ์ฯ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและมาตรการที่สำคัญของจังหวัด 			✓		

	<p>๓. ใช้กลไกของ คกก.จังหวัด/กทม.ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2562 ในการกำกับติดตามและรายงานข้อมูลในการชี้เป้ากลุ่มเสี่ยง/พื้นที่เสี่ยง เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้ง คกก.จังหวัด ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2562 2) ประชุมชี้แจง ผู้รับผิดชอบงานอาชีพอนามัย และสิ่งแวดล้อม เช่น เจ้าหน้าที่รับผิดชอบใน สสจ. 3) จัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คกก.จังหวัด ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2562 4) ใช้กลไกของ คกก.จังหวัด ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2562 ให้มีการรายงานสถานการณ์ ปัจจัยเสี่ยง และผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร 			✓	2563-2565	
<p>มาตรการที่ 2 การขับเคลื่อนนโยบายยุทธศาสตร์การใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง 3 ชนิด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายผ่านกลไก คกก.ยุทธศาสตร์สารเคมีแห่งชาติ/คกก.ระดับชาติ/ คกก.ระดับจังหวัด/อำเภอ ฯลฯ 2. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน/อสม./ชุมชน เพื่อการเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยงจากการใช้/สัมผัสสารเคมีทางการเกษตร สู่การยกเลิกการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง 3 ชนิด <ol style="list-style-type: none"> 1) สนับสนุนการดำเนินงานการเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยง ผลกระทบสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร ผ่าน กลไก พขอ. 2) ขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น ผ่านโครงการกองทุนสุขภาพท้องถิ่น 3) เสริมสร้างศักยภาพ อสม. ในการเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยง ผลกระทบสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร 	✓	✓	✓	2563-2565	
	<ol style="list-style-type: none"> 2. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน/อสม./ชุมชน เพื่อการเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยงจากการใช้/สัมผัสสารเคมีทางการเกษตร สู่การยกเลิกการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง 3 ชนิด <ol style="list-style-type: none"> 1) สนับสนุนการดำเนินงานการเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยง ผลกระทบสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร ผ่าน กลไก พขอ. 2) ขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น ผ่านโครงการกองทุนสุขภาพท้องถิ่น 3) เสริมสร้างศักยภาพ อสม. ในการเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยง ผลกระทบสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร 			✓	2563-2565	
Small success	<p>ไตรมาส 1 (3 เดือน) Planning & Development</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีข้อมูลปริมาณการใช้/สัมผัสสารเคมีฯ ในพื้นที่โดยประชาชน/อสม. ผ่าน Mobile application 	<p>ไตรมาส 2 (6 เดือน) Implementation</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีคลินิกสารเคมีทางการเกษตร ที่รพ.สต. ทุกจังหวัด (ม.ค. 63) 2. ฐานข้อมูล OEHP ด้านเกษตรกรรม ฉบับปรับปรุง 	<p>ไตรมาส 3 (9 เดือน) Monitoring</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีรายงานข้อมูลสถานการณ์หรือมีการนำเสนอ นโยบายผ่าน คกก.จังหวัด ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบฯ 	<p>ไตรมาส 4 (12 เดือน) Evaluation</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการประเมินคุณภาพของฐานข้อมูล OEHP ด้านเกษตรกรรมระดับจังหวัด โดยกรมควบคุมโรค 		

	<p>2. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิชาการและอบรมจนท.สธ.เพื่อยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง (พ.ย. 62)</p> <p>3. ฐานข้อมูล OEHP ด้านเกษตรกรรม และระบบแจ้งข่าว/ระบบรายงานข้อมูลการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร ในระบบ Health Data Center : HDC โดยหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับในจังหวัด (รพ.สต., รพช., รพท./รพศ. (คลินิกโรคจากการทำงาน/กลุ่มงานอาชีพเวชกรรม))</p>	<p>3. มีการติดตามและสนับสนุนระบบการรายงานข้อมูลเจ็บป่วย/เสียชีวิตจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร ในระบบ Health Data Center โดยหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับ (รพ.สต., รพช., รพท./ รพศ.(คลินิกโรคจากการทำงาน/กลุ่มงานอาชีพเวชกรรม)</p> <p>4. มีการขับเคลื่อนการยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรผ่านกลไก คกก.จังหวัด/กทม. และคกก.ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพฯ</p>	<p>2. มีการติดตามและสนับสนุนระบบการรายงานข้อมูลการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร ในระบบ Health Data Center : HDC โดยหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับในจังหวัด (รพ.สต., รพช., รพท./รพศ.(คลินิกสารเคมีเกษตร/คลินิกโรคจากการทำงาน)</p> <p>3. มีการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมกับชุมชน (อปท./กองทุนสุขภาพท้องถิ่น) เพื่อยกเลิกการใช้สารเคมี 3 ชนิด</p>	<p>2. มีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างการใช้สารเคมีทางการเกษตร และผลกระทบต่อสุขภาพ</p> <p>3. มีการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูงร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด (อย่างน้อย 1 เรื่อง)</p>
<p>ผู้รับผิดชอบ</p>	<p>หน่วยงานหลัก กรม คร., สสอป. สป., กรม สบส.</p>		<p>หน่วยงานร่วม กรม. วพ. , กรม อ., กรมแพทย์, อย. , สสส., สปสช., สช., กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร, ก.อุตสาหกรรม, ก.พาณิชย์</p>	
	<p>ผู้ประสานงาน</p> <p>๑. ผู้อำนวยการกองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม เบอร์โทรติดต่อ 062 603 7555</p> <p>๒. ดร.ไพบุลย์ เอี่ยมขำ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โทร. ๐๘๑ ๘๕๗ ๙๕๓๕</p> <p>๓. นางสาวเพ็ญศรี อนันตกุลนธิ รองผู้อำนวยการกองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม โทร 02 590 3863 / 081 432 5726</p> <p>๔. นางชนิดา สรรพโส หัวหน้าศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยอาหาร สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โทร. ๐๘๑ ๗๙๔ ๒๙๗๔</p> <p>๕. พญ.ชุลีกร ธนธิตกร หัวหน้ากลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม โทร 081 880 6629</p> <p>๖. นางสาวทิพย์ธิดา มั่งมี กลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม โทร 086 995 7094</p> <p>๗. นางสาวสุธาทิพย์ บุณยสถิตินนท์ กลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม โทร 081 398 5013</p>		<p>ผู้ประสานงาน</p> <p>เบอร์ติดต่อ</p>	